

HUKUK FELSEFESİ VE SOSYOLOJİSİ ARKİVİ

Yasemin Işıқтаç

Hayrettin Ökçesiz

Mehmet Durakoğlu

Dilara Ağaoğlu

Kasım Akbağ

Yıldız Akpolat

Nezahat Altıntaş/ Hatice Karaçay Çakmak

Hakan Arıkan

Çetin Aşçıoğlu

Ahmet Halık Aralay

Müjdat Avcı

Hüseyin Bal

Ali Şafak Balı

Metin Becermec

Hançel Bravo

İşıl Bayar Bravo

A. Campbell

Yasin Ceylan

Sabri Çakır

Hande Şahin Çelik

Sinan Kadir Çelik / Ali Orhan Tekinsoy

Gökhan Yavuz Demir

Murat Cem Demir/Asiye Aka

İsmail H. Demirdöven

Abdullah Dinçkol

M. Zeki Duman / Sultan Yetkin

İSTANBUL
BAROSU

H F S A

HUKUK FELSEFESİ VE SOSYOLOJİSİ ARKİVİ

19. KİTAP

340.1 HFS 2010

Hazırlayanlar

Hayrettin ÖKÇESİZ / Gülriz UYGUR

Yardımcılar

Saim ÜYE / Eylem ÜMİT / Zeynep İspir TOPRAK

Emine İrem AKI

İSTANBUL BAROSU YAYINLARI

İstanbul 2010

Ā.Ü.H.F. KÜTÜPHANESİ

12.7.188340.1

Genel Yayın Sıra No: 164
2010/6
ISBN: 978-605-5614-35-5

HFSA - Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Arkivi

Hayrettin Ökçesiz

Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Kampus, Antalya

Telefon: (0242) 227 69 75 - 76

Faks: (0242) 227 69 77

E-posta: hayret@akdeniz.edu.tr

İstanbul Barosu Yayınları

İstiklal Cad. Orhan A. Apaydın Sk. Baro Han Beyoğlu-İST

Tel: (0212) 251 63 25 Belgeç (Fax): (0212) 293 89 60

www.istanbulbarosu.org.tr dergi@istanbulbarosu.org.tr

Kapak Karikatürü: Honoré Daumier

Elektronik ortamda iletilen imla ve dizgi hataları yazarın/çevirmenin sorumluluğundadır.

Tasarım /Uygulama

Referans Ajans

Tel: +90.212.347.32.47 / e-mail: info@referansajans.com

Baskı

Sanat Matbacılık Medya ve Reklam Hizm. San. Tic. Ltd. Şti.

Hattat Halim Sokak No:13 Balmumcu-Beşiktaş / İstanbul

Tel: +90.212.267.04.23 / e-mail: as@sanatmatbaacilik.com

SUNUŞ

18. Kitapta duyurduğumuz ve 25-28 Ağustos 2008 tarihinde gerçekleştirdiğimiz geleneksel "Hukuka Felsefi ve Sosyolojik Bakışlar" adlı sempozyumumuzun dördüncüsünün bildirilerini bu kitaplarda (19-22) soyadı sırasına göre sunuyoruz. 22. Kitapta ayrıca bu sempozyumda yer almayan yazılardan oluşan bir "Ek Dosya" da bulunmaktadır. HFSA her yayım fırsatını okurlarına daha çok yazı sunmak düşüncesiyle değerlendirmektedir. Gelecek kitabımızda Eskişehir Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Anabilim Dalının 30 Nisan - 02 Mayıs 2009 tarihinde gerçekleştirdiği "Yargı: Kurallar, Kurumlar, Kararlar Kolokiyumu"nda sunulan bildiriler yayımlanacaktır. Bunlar program akışına göre şöyledir:

Ülker Yükselbaba, Dworkin'in Kurallar Modelini Değerlendirme: Kurallar ve İlkelerin Yargılamada kullanılması; Nazime Beysan, Hohfeld'in Hak Kavramı Analizinin Hukuki Muhakemede Kullanılması; Gökçe Çataloluk, Luhmann'ın Sistem Teorisinde Mahkemelerin Rolü; Halit Uyanık, Kurumsallaşmış Bir Normatif Sistem Olarak Hukuk ve İkincil Eylem Sebepleri; Abdullah Dinçkol, Karar Verme Süreci İçinde Hükmün Oluşması ve Hâkimin Fonksiyonu; Yasemin İşıktaç, Hukukta Boşluk ve Takdir Yetkisi; Zeynep Üskül Engin, Yargıcın Özgürlük Alanı: Yorum; Eylem Ümit, Hâkimler Hakkaniyetten Ne Anlıyorlar; Sercan Gürler, Çağdaş Hukuk Felsefesinde Formalist Yaklaşımlar ve Ernest Weinreb; Vahap Coşkun, Anayasanın Değişmez İlkeleri ile Demokrasi Arasındaki Gerilim; Serkan Gölbacı, Bentham'ın Düşüncesi Bağlamında Cezalandırmanın ve Ceza Yargılamasının Rasyonelleşmesi; Aydan Ömür Surlu, H.L.A. Hart'ta Yargıcın Takdir Hakkı; Ceren Akçabay, Yargı ve İnsan Haklarının Liberal Yorumu; Vecdi Aral, Yargı Bağımsızlığı; Mustafa Tören Yücel, Türkiye'de Yargının Yapısal Analizi; Ali Şafak Bah, Yargılamanın İşlevselliği; A. Ulvi Türkbağ, Bir Karar Örneğinde Postmodern Yargılamanın Olanaklılığı Sorunu; Şule Şahin Ceylan, Uyuşmazlık Çözümünde Yargı Alternatifleri; Sevtap Metin, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarında Bio-Etik Sorunlar; Zeynep İspir, Bir Etik İlişki Olarak Yargıçlık ve Hüküm Verme - Edebiyatta Hukuk Aracılığıyla Bir Değerlendirme; Emine İrem Akı, Bir Edebiyat Eseri Olarak 'Reis Bey' Örneği Üzerinden Endüktif Muhakeme Yönteminin İncelenmesi; Harun Bodur, Adalet Tanrıçası Themis...

2010 yılı iki yılda bir gerçekleştirdiğimiz sempozyumumuzun beşincisini yapacağımız yıldır. İstanbul Barosu'nun her defasında Adli Yıl açılış etkinliği olarak da programına aldığı bu sempozyuma okurlarımızı katılmaya çağırıyoruz.

Değerli meslektaşlarımız Sayın Saim Üye, Eylem Ümit, Zeynep İspir Toprak ve Emine İrem Akı'ya bu kitapların hazırlanmasında gösterdikleri üstün gayret için içten teşekkürlerimizi sunuyoruz. Kendilerini HFSA'nın künyesinde "Editör Yardımcıları" olarak anmaktan onur duyuyoruz.

İstanbul Barosu Yayın ve Yönetim Kurullarının değerli üyelerine, Baro Başkanı Sayın Muammer Aydın'a gösterdikleri bu uzun soluklu işbirliğinden dolayı HFSA Çevresi adına teşekkür ediyoruz.

Sempozyuma katılarak, bildiri sunarak bu kitapların oluşmasına imkan vermiş yazarlarımıza şükran borcumuz daima en önde gelmektedir.

Nihayet bu kitapların somut birer nesne olarak elimizin altına gelmesini sağlayan Sanat Matbaacılık çalışanlarına ve bu sorumluluğu kendi adına üstlenen Sayın Ali Serdar Savaş'a teşekkür ediyoruz.

Hayrettin Ökçesiz / Gülriiz Uygur

İÇİNDEKİLER

• Açış Konuşması - <i>Yâsemîn Işıktaç</i>	7
• Açış Konuşması - <i>Hayrettin Ökçesiz</i>	8
• Açış Konuşması - <i>Mehmet Durakoğlu</i>	10
• Müzik ve Hukuk İlişkisi Üzerine - <i>Dilara Ağaoğlu</i>	14
• “Yıldızlı Yakabılar”: Avukat Emeğinin Niteliğine İlişkin Bir Giriş Önerisi - <i>Kasım Akbaş</i>	23
• Suça “Mahkum” Kadınlar: Erzurum Ceza ve Tutukevinde Bulunan Kadın Mahkumlar Üzerine Yapılmış Nitel Görüşme Uygulaması - <i>Yıldız Akpolat</i>	39
• Uluslararası Göç ve Göçmenlerin Ayrımcılık Algısı: Almanya’daki Göçmen Kadınlar Örneği - <i>Nezahat Altuntaş/ Hatice Karaçay Çakmak</i>	48
• Çocuk Suçluluğu, Çocuk Kurbanlar, Evden Kaçan Çocuklar ve Çalışan Çocukların Durumuna İlişkin Sosyolojik Bir Analiz - <i>Hakan Arıkan</i>	63
• Yargıç Eğitimi - <i>Çetin Aşçıoğlu</i>	99
• Kelsen ve Hart: Bilinebilir Hukuk - <i>Ahmet Halûk Atalay</i>	104
• Erzurum E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu’nda Tutuklu Olarak Bulunan 18 Yaş Altı Çocukların Tutukluluk Süreci ve Suça Yönelmelerinde Etkili Olan Toplumsal Nedenler ve Çözüm Önerileri - <i>Müjdat Avcı</i>	114
• Bir Örf Hukuku Modeli Olarak Düşkünlük Kurumu - <i>Hüseyin Bal</i>	128
• İdeolojilerin Hukuku mu? Hukuk İdeolojisi mi? - <i>Ali Şafak Balı</i>	142
• Küreselleşen Hukuksuzluk: Tehdit ve Güvenlik (Kavramları) Bağlamında Hukukun Askıya Alınması - <i>Metin Becermen</i>	158
• Ceza İnsanlaştırır mı?: Hegel’in ve Nietzsche’nin Yanıtı - <i>Hamdi Bravo</i>	163
• Ahlâk mı Hukuku Önceler, Hukuk mu Ahlâk: Hegel’in Yanıtı - <i>İşıl Bayar Bravo</i>	169
• Uluslararası Hukuk ve İlkel Hukuk - <i>A. Campbell</i>	173
• Hukuk ile Dünya Görüşü Arasındaki İlişki - <i>Yâsin Ceylan</i>	195
• Türkiye’de Gecekondü Sorunu ve Politikaları - <i>Sabri Çakır</i>	198
• Denizli Açık Cezaevindeki Kadın Suçlulara Hukuki ve Sosyolojik Bir Bakış: Türkiye’deki Kadın Suçluluğunun Sosyo-Ekonomik Nedenleri - <i>Hande Şahin Çelik</i>	211
• Anayasanın 24. Maddesinin Eleştirel Bir Değerlendirmesi - <i>Sinan Kadir Çelik /Ali Orhan Tekinsoy</i>	223
• Edebî Bir Tür Olarak Hukuk - <i>Gökhan Yavuz Demir</i>	230
• Bourdieu’nun Diliyle Hukuk Alanını Okumak - <i>Murat Cem Demir Asiye Aka</i>	238

• Aristoteles ve Hukuk - <i>İsmail H. Demirdöven</i>	243
• Teknoloji ve Hukuk - <i>Abdullah Dinçkol</i>	248
• Türkiye’de Laiklik Sorununun Siyasal Temelleri - <i>M. Zeki Duman</i> <i>Sultan Yetkin</i>	280

Açış Konuşması

Yasemin IŞIKTAÇ*

Saygıdeğer Katılımcılar,

İstanbul Barosu ile Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Arkivi çevresinin birlikte hazırladıkları ve iki yılda bir yapılmakta olan “*Hukuk Felsefesi ve Sosyolojik Bakışlar-IV*” başlıklı sempozyuma hoş geldiniz.

Programdan da anlaşılacağı gibi konferans salonu ve ek üç salonda olmak üzere toplam 25 oturumdan oluşan oldukça kapsamlı bir çalışma söz konusu olacaktır. Programın içeriği demokratik bir katılımı ve katılımcıların istedikleri konu başlığını bildirmeleri ile şekillenmiş olup, daha sonra moderatör tarafından ilişkilendirilip bir sıralamaya tabi tutulmuştur. Böylece herkesin arzu ettiği konuda bir tebliğ sunması sağlanmaya çalışılmıştır.

Hukukun felsefi ve sosyolojik yaklaşımların teorik değerlendirmesinin yanında uygulamacıların da katılımı ile daha geniş bir perspektif sağlanmıştır. Sempozyumun mutfak kısmında başlangıçtan beri çalışan birisi olarak öncelikle bu sempozyumdan büyük bir mutluluk duyduğumu belirtip, bu olanak için sayın hocam Prof. Dr. Hayrettin Ökçesiz’e içtenlikle teşekkür ederim.

Sempozyumumuz sadece şölen havası içinde geçmekle yetinmeyip, daha sonra tebliğlerin yayınlanmasını da temin ederek kalıcılığını güçlendirmektedir.

Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisinin hukukun gelişmesine olan katkılarını güçlendirerek bu çalışmanın sponsorluğunu yürütmekte olan İstanbul Barosu’na, sayın başkanına ve tüm yönetim kurulu üyeleri ile emeği geçenlere başta Baro Müdürü Gönül Hanım olmak üzere içtenlikle teşekkür ederim.

Hukukun adalete yönelmiş olması, onun aynı zamanda gerçekleşme talebi hatta zorunluluğu olarak doğrudan değerlerle bağlantısının bir göstergesi olduğu kadar toplumda yaşamın bir düzen içinde yürütmesinin de bir garantisidir.

Hukukun sadece kanunlardan oluştuğunu, hukukun sadece yasa koyucunun iradesinin bir tecellisi olduğunu sanmak hukukun sığ algılanmasıdır. Hukuk bundan daha fazla bir şeydir. Bu fazlalığın ne olduğunu değer açısından yapılan katkılarla Hukuk Felsefesi, toplumsal yaşamın barış içerisinde devamı açısından da Hukuk Sosyolojisinin ortaya koyacağı açıktır. İstanbul Barosu’nun teknik bir çok konunun yanında teveccüh gösterip Hukuk Felsefesi ve sosyolojisine ağırlık vermesini bu gerekçeye bağlıyorum.

Sempozyumumuzun başarılı geçmesini bir kez daha dilerken katkısı bulunan herkese içtenlikle teşekkür ediyor, konuşmalarını yapmak üzere HFSA kurucusu Sayın Prof. Dr. Hayrettin Ökçesiz’i kürsiye davet ediyorum.

(*) Prof. Dr. Yasemin Işıktaç İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi, Sempozyum Moderatörü